



Darba grupu „prāta vētras”

VITA ROGA,
SDB Valdes locekle

Konferencē “Sociālā darba attīstības virzieni 2012.-2017.gadam: problēmas un risinājumi” dalībnieki strādāja piecās **darba grupās**:

- ☞ Sociālo darbinieku izglītības un tālākizglītības problēmas
- ☞ Metodoloģiskā atbalsta sociālajiem darbiniekiem problēmas
- ☞ Sociālā darba procesa vadības un kvalitātes problēmas
- ☞ Problēmas likumdošanā un normatīvo aktu bāzē
- ☞ Problēmas resursu piesaistē, starpinstitucionālā un speciālistu sadarbībā



Darba grupu atziņu kopsavilkumā ir ietvertas tās problēmas, kas neapšaubāmi jau uzrādījušas tendences raksturu un gaida risinājumu. Kā problēmas ir dažādu līmeņu – mikro, mezo un makro, tā arī risinājumi ir rodami dažādos līmeņos. Priekšstatam un pārdomām šis ļoti lakoniskais problēmu uzskaitījums), kurā katrs var censties ieraudzīt arī savu konkrēto situāciju un to, kas būtu maināms paša spēkiem, kas – uz vietas pašvaldībā, un kas – tikai visaugstākajā līmenī. **Tālāk apkopotās sociālā darba aktualitātes un problēmas:**

Sociālo darbinieku izglītības un tālākizglītības problēmas

- ☞ Nav izveidota sistēma valsts apmaksātu apmācību nodrošinājumam (kursi, semināri, darbnīcas/praktikumi) un noteiktas atbildīgās institūcijas.
- ☞ Nav izstrādāta finansiālā atbalsta shēma (nosacījumi, prasības, pietiekama studiju kredīta dzēšana) studējošiem.
- ☞ Netiek ievērota mūžizglītības koncepcija, lai realizētu praktisko zināšanu apguvi darbā ar dažādām mērķa grupām (kuponu programmas izmantošana, ārzemju valstu pieredze, specializāciju programmas).
- ☞ Tālākizglītības ieguves iespēju nepietiekamība novados.
- ☞ Kvalifikācijas celšana nav saistīta ar starptautiskās sociālā darba pieredzes apguvi.
- ☞ Zemas prasības novadu sociālo dienestu vadītāju izglītībai un pieredzei. Sociālā darba studiju programmās strādājošo pasniedzēju praktiskās darba pieredzes trūkums.
- ☞ Nepietiekams budžeta vietu skaits sociālā darba studiju programmās.
- ☞ Sociālā darba izglītības zemo prestižu darba tirgū neadekvātā atalgojuma dēļ.
- ☞ Nav saskaņots sociālā darba studiju programmu saturs, kas rada profesionāla sociālā darba izpildījuma kvalitātes problēmas praksē.
- ☞ Netiek domāts par studentu praksi vadītāju motivēšanu.
- ☞ Pašvaldībām nav resursu sociālo darbinieku zināšanu papildināšanai, atbilstoši specializācijai.

Metodoloģiskā atbalsta sociālajiem darbiniekiem problēmas

- ☞ Nav pieejama aktuāla profesionāla sociālā darba informācija interneta vidē (mājas lapas ar datiem).
- ☞ Trūkst vienotu kvalitātes kritēriju izstrādes un apkopojuma visiem sociālajiem pakalpojumiem un to sniedzējiem.
- ☞ Netiek attīstīti pētnieciskie virzieni sociālajā darbā, neveidojas valstij atbilstoša teorētiskā un empīriskā bāze.
- ☞ Netiek nodrošināts skaidrojums/pamatojums izmaiņām normatīvajos aktos, un izmaiņas nonāk pretrunā ar sociālā darba mērķi un uzdevumiem.
- ☞ Alternatīvo sociālā darba metožu, paņēmieni apraksta trūkums dažādās institūcijās darbā ar dažādām klientu grupām.
- ☞ Nav perspektīva piedāvājuma SD praktiķu metodisko centru izveidē, kur tiktu apkopota Latvijas sociālā darba metodoloģiskā bāze.
- ☞ Trūkst sociālā darba speciālistu rokasgrāmatas dažādu sociālo pakalpojumu un sociālā atbalsta sniegšanā dažām mērķa grupām.
- ☞ Trūkst lokālo sociālā darba koordinātoru, kas organizētu metodiskā atbalsta (konsultatīvā) sniegšanu sociālajiem darbiniekiem.
- ☞ Vienotas metodoloģiskās bāzes trūkums darbā ar ģimenēm, kurās ir bērni.
- ☞ Supervīziju trūkums un esošo zemā kvalitāte.
- ☞ Apkopotu labās prakses piemēru trūkums.
- ☞ Nav nosauktas sociālā darbinieka kompetences robežas citu institūciju kontekstā.
- ☞ Nav skaidrības darbā ar individuālo gadījumu.



Sociālā darba procesa vadības un kvalitātes problēmas

- ☞ Sociālajos dienestos nav vienotu prasību un ir liela dokumentu birokrātija.
- ☞ Netiek nodrošinātas supervīzijas, kas kavētu profesionālo izdegšanu.
- ☞ Finansiālo un cilvēkresursu trūkums - sociālo darbinieku trūkums uz vietām (veido pārslogotību un pazemina darba kvalitāti).
- ☞ Nav speciāla sociālā darba likuma.
- ☞ Nav ieviesta sertifikācija.
- ☞ Nav nekādu sociālo garantiju, netiek domāts par darbinieku motivēšanu.
- ☞ Trūkst atgriezeniskās saites par sociālā darba procesu.
- ☞ Netiek nodrošinātas komandas darba iespējas institūcijā.
- ☞ Teorētiskās bāzes trūkums, kas kavē sociālā darba procesa vadību un kvalitāti.
- ☞ Sociālā darba procesu un vadību ietekmē pašvaldības budžets un tā prioritātes.
- ☞ Negatīvs sociālā darba procesa atspoguļojums medijos.
- ☞ Vāja sasaiste starp sociālā darba metodēm un normatīvajiem aktiem.
- ☞ Lauku teritorijās viens sociālais darbinieks veic visas funkcijas, kas nevar nodrošināt sociālā darba procesa kvalitāti (par vadību nemaz nerunājot).

Problēmas likumdošanā un normatīvo aktu bāzē

- ☞ Nav sociālā darba likuma – sociālo darbinieku aizsardzība.
- ☞ Nav izveidota vienota datu bāze, atbilstoši normatīvai aktu bāzei (VID, CSDD, VSAA).
- ☞ Nav sociālo pakalpojumu standarta.
- ☞ Nav paredzēta slimnīcas sociālā darba pakalpojumu apmaksā.
- ☞ Valsts pabalsti netiek izmantoti lietderīgi.
- ☞ Likumdošanas izstrādē netiek pieaicināti praktiķi.
- ☞ Likumos, Ministru kabineta noteikumos nav skaidrojumu termiņiem, jēdzieniem.
- ☞ Likumdošanā trūkst klienta interešu atspoguļojuma.
- ☞ Trūkst jurista atbalsts likumdošanas regulu tulkošanā (dažādas interpretācijas).
- ☞ Nav iestrādāta kvantitatīvā norma sociālajā darbā ar ģimenēm, kurās ir bērni.
- ☞ Likumdošanā trūkst klientu līdzdarbības pamatojuma.
- ☞ Likumdevēji veicina birokrātiju, novirzoties no sociālā darba satura un klientu vajadzībām.
- ☞ Personu datu aizsardzība palēnina sociālā darba efektivitāti – tiek strādāts klienta interesēs (tiek jaukts ar konfidencialitāti).

Problēmas resursu piesaistē, starpinstitucionālā un speciālistu sadarbībā

- ☞ Speciālisti neizjūt sadarbības nepieciešamību, nav motivēti.
- ☞ Nav apkopota informācija par iespējamiem resursiem, īpaši bezmaksas.
- ☞ Vienas nozares speciālisti nepiedalās kopīgo problēmu risināšanā, cieš darba kvalitāte.
- ☞ Trūkst sadarbības veselības aprūpes jautājumos.
- ☞ Nav izpratnes par filantropijas, mecenātisma un sociālās atbildības jautājumiem.
- ☞ Nav iespēju un informācijas ES fondu piesaistei.
- ☞ Netiek veidota sistemātiska brīvprātīgo piesaiste, nav mehānisma, kā to darīt.
- ☞ Pagastos netiek veikta resursu piesaiste un plānošana, netiek izmantoti visi esošie resursi.
- ☞ Sadarbībā netiek ievērota konfidencialitāte un ētika.
- ☞ Vāja sadarbība starp pagastiem, komunālajiem departamentiem un bērnu aprūpes iestādēm dzīvokļu jautājumu risināšanā.
- ☞ Trūkst projekta rakstīšanas prasmju, speciālistu.
- ☞ Citām institūcijām trūkst izpratnes par sociālo darbu.
- ☞ NVO netiek novērtēts kā resurss.

